

Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije

Na današnji dan praznuje jugoslovanska kraljica-mati svoj rojstni dan. Po težki operaciji, kateri se je nedavno morala podvreči v Švici, se skoro že povsem okrevala. Jugoslovansko ljudstvo je vedno z globokimi čustvi hvalečnosti in ljubezni spremljalo njeno dobrovorno delovanje, kajti kraljica je bila vedno podpornica bédnih in potrebnih. Plemenita kraljica-mati je vedno res po mate-

rinsko skrbela zlasti za revne otroke in ni je skoro mladinske in splošno socialne ustanove, ki bi je dobrosrčna kraljica Marija ne podprla moralno in gmotno. S svojim človekoljubnim delovanjem si je pridobila naklonjenost in vdano ljubezen mladine in njenih skrbnikov, zato ji tudi na ta dan želi ves narod srečo in zadovoljstvo v življenju.

Novice

Slovenija in svetovna razstava v New-Yorku

Ker so se v naši javnosti pojavili pomisleki, češ da Slovenija ne bo dostojno reprezentirana na svetovni razstavi v New Yorku, ki bo otvorjena že koncem aprila t. l., je banska uprava na željo naših gospodarskih, kulturnih in tujskoprometnih krogov za sredo dne 4. t. m. sklicala posvetovalni sestanek, ki je bil v dvorani zbornice TOI v Ljubljani. Načelnik dr. Ratej je v kratkih besedah orisal namen posvetovalnega sestanka, pri katerem naj bi se predvsem dosegla koordinacija dela vseh činiteljev, ki so dobili vabilo za sodelovanje v pripravah za udeležbo na naši razstavi v New Yorku, kakor tudi onih, ki bi morali pri teh pripravah na vsak način sodelovati, da bi bila Slovenija dostojno zastopana na tej najvažnejši mednarodni prireditvi tekočega leta. Prvotno je bilo zamišljeno, da postavi Jugoslavija svoj lastni paviljon ter so bili že izdelani tozadevni načrti. Radi nezadostnih sredstev pa se je moralo opustiti to zamisel ter bo Jugoslavija razstavila v nekem velikem paviljonu na prostoru 500 m², kjer bo razen tega še del italijanske in nizozemske razstave. Kljub vsem naporom je ministarstvo za trgovino in industrijo dobilo kredit din 7.800.000.—, kar je izredno malo, če upoštevamo, kje se vrši razstava in če upoštevamo ameriške cene. Polovica kredita bo uporabljena samo za

najemno prostora. Druge države so za svojo udeležbo na svetovni razstavi v New Yorku tudi razmeroma žrtvovale mnogo več, tako n. pr. Francija 160, Italija 165, Anglija 300, Češkoslovaška 30 in Rumunija 35 milijonov dinarjev itd. Svetnik Grgašević je ugotovil, da pri tako skromnih razpoložljivih sredstvih ni mogoče misliti na ureditev posebnih razstav za posebne pokrajine naše države, temveč bo mogoče podati le splošno sliko naše države kot celote. V tem okviru se bo moralo poudariti predvsem naše izseljeniško vprašanje, tujskoprometne prednosti naše države, možnost poglobitve in razširjenja že obstoječih trgovskih zvez med Zedinjenimi državami in Jugoslavijo ter številne razvojne možnosti naše države, ki dajejo najlepše izgledje za finančno naložbo.

Prve predpriprave za razstavo je začelo ministarstvo za trgovino in industrijo že pred dvema letoma, sodelujejo pa tudi vsa ostala v poštev prihajajoča ministrstva ter vse naše najvažnejše gospodarske kulturne, socialne in tujskoprometne ustanove. Za generalnega komisarja jugoslovanske razstave je imenovan naš poslanik v Washingtonu, gosp. dr. Fotič, pri delih za ureditev razstave pa bodo zaposleni v prvi vrsti naši ameriški izseljenci.

Celje potrebuje otroško zavetišče

Pogosto prines vдовec ali ločencev v naročju otroka ne občino in prav: »Ne vem kam z njim. Nimam mu dati kaj jesti in nimam ga kam položiti.« Pogosto pripeljeta oče in mati cel kup otrok in prosta, naj jih občina preskrbi: oče je brez dela, deložiranci so, starši ne morejo več rediti otrok, kje je še obлека, vzgoja. Socialni urad mestne občine se v okviru možnosti trudi, da preskrbi stanovanje najprej družinam z otroki in pri razdeljevanju podpor upošteva najprej prošnje družinskih očetov in mater. Tako so otroci do prihodnje stanovanjske opovedi spravljani pod streho, čeprav v mnogih sobah zmruže voda na strednikih in piba skozi špranje in vlaga sili skozi stene. Zgodi se pa tudi, da pri najboljši volji družina ne najde stanovanja. Tedaj pošlje občina v najboljšem primeru starše v Delavski dom ali pa prenočujejo po

šupah, otroke pa spravijo v Mestno zavetišče ali prav: v hiralnico v Medlogu. Tam živijo, jedo in spiyo otroci med bolnimi starci in starkami. Dve sestri in služkinja morajo v zavetišču skrbeti za okrog 80 revežev, od katerih jih 20 leži. Zda naj še skrbijo za otroke, pazijo naj nanje, jih pošiljajo v šolo, vzgajajo. Zavetišče pa nima niti prostora za otroke in ni niti vzgojno niti higienično, da žive otroci skupaj s starci. Občina pošilja otroke sem v skrajni sili. Če bi se pa kdo potrudil in hotel realizirati kaj mladinske zaščite, bi našel precej otrok, ki postopajo po trgu in prosijo za priložnostno delo in beračijo. Soli odrasli fantje so raščeni kakor sedemletni, meščanski otroci, ponujajo se za raznašalec in tekače, na obrti in redno zaposlitev niti ne mislijo, tovarna je vsem le daljni sen.

Kako Prlekija „kolini“

NAVADE IN OBIČAJI PRI KOLINJENJU V PRLKIJAH

Odkar je zapadel sneg, ne mine jutro v Prleških vaseh, da ne bi kje zakrullila svinja. Če greste kakole po vasi, pa zaslišite to znano kruljenje, se prebudi v vas, lahko bi skoraj rekli, vsa tiha pozolja, ki jo hranite v sebi kot kmečki otrok od spominih na kolinjeno. Koline so v Prlekiji pravi domači praznik. Na tak dan smejo tudi otroci izostati iz šole. Če pa sinka bolj miče šola kot domači praznik, potlej mu lahko z mirnim srcem obljubijo klobaso za god; kajti kdo ve, če ne bo iz negega še najmanj kak raztrgan dohtar.

V ranem jutru pride k hiši mesar, ali pa kak stric ali sorodnik, ki se spozna v žlahi na kolinjeno. Otrise si sneg s škornjev in sname preko ramen obesoeno napravo za klobase; izza škornjev mu gledajo noži. Vse ženske so na nogah. V kuhinji se kuri, domače hčere natočijo vroče čaje, oče pa prinese in dolije slivovke. Mati nastrga v največjo skledo žegnane soli.

»No, če bo svinja tako močna, kakor je čaj, pripomni mesar, »bomo imeli hudo mašo.«

Svinjaki še spiyo, samo škripanje korakov se sliši po snegu; ljudje so tihi, da ne bi prebudili vsega svinjaka. Ob strani se potresa eden domačih otrok z veliko zamreženo svetilko. Mati odpre v svinjaku veko (sprednja vrata), natrosi rejeni krmiljenki koruze ter jo počoha za učeso-

ma. Svinja plane na koruzo, Medtem so se že odprla zadnja vrata, v nizko stajo je stopil mesar in v trenutku zagrabil s kleščami za zadnjo svinjino nogo ter jo izpodnesel, da je padla. Preden se svinja dobro zave, je že pred svinjakom povezana. Vsa družina kleči na njej in jo tišči k tlom; na sprednjem delu kleči mesar.

»Skledo!« zakličje mesar. Vzame nož iz nje, poipa z njim po vratu, da bi dobro zadel in reče: »Bog pomagaj!« Svinja se še skuša enkrat otepti, ali nož je že opravil svoje. Nič več se ne more iztrgati, roke jo premočno držijo; počasi ji pojenjujejo moči. V skledo se je nateklo do vrha tople krvi. Mati jo meša s kuhlo, da se ne bi sesedla, in jo odliava v pripravljen lonec. Vsake paplje bi bilo skoda.

Po zakolu potegnejo mrtvo svinjo na garce in jo odvlečejo po snegu proti hramu; po zamrzli in zasneženi poti se pozna za njimi krvava steza.

V veliki izbi potegnejo svinjo na »škaml« (nekako mizo) in jo obesimo za vrvmi na noge, da se dotika s hrptom »škamlae. Pod glavo ji podstavijo škat. Težko so jo dvignili »škaml«, kajti svinja je bila težka, zato gospodar zvonja natoči mesarju zganja. Zakol je končan, mesar si nabrusi nože in začne jemati s svinjaj kože. O tem pa bomo spregovorili še kedaj.

Leto dni se ni preoblekel in si sezul škornjev

Na hlevu gostilne »Skoberne« v Celju je omagal neki berač in umrl. Točne identitete še niso ugotovili, verjetno pa gre za nekega berača iz Teharja. Nesrečnika so našli v naravnost obupnem stanju, malone da je bil že ves gnil. Na sebi je imel škornje, ki jih že leto dni ni sezul, prav tako je z obleko, ki je začela na njem že razpadati. Nič čudnega, če je naposled v takih zanemarjenih razmerah omagal in se preselil iz naše solzne doline.

„Maščevalna“ svinja na kolinah

V soboto je nameraval imeti koline g. Mihelac Franc, posestnik na Sp. Polskavi. Zjutraj je prišel mesar Sagadin iz Sp. Polskave, da svinjo zakolje. Ker pa ni bil previden, ga je svinja ugriznila v nogo. Rana je nevarna in so ga morali takoj odpeljati v bolnišnico.

o. **Kralj je botroval** devetemu sinu zakoncev Krajnik iz Godešiča pri Skofiji Loki.

o. **V vlak umrli.** Te dni so z gorenjskim vlakom peljali v ljubljansko bolnišnico na zdravljenje občinskega reveža Lovra Stulera. Siromak pa je bil tako slab, da je v vlak ušel.

o. **Požar.** V Hermancih pri Ivanjokovcih je požar uničil hišo in gospodarsko poslopje posestnika Ivana Rusa. Požar je nastal zaradi slabega dimnika.

o. **Mariborski mali harmonikarji v Marenbergu.** 22. januarja bodo v Brudernanovi dvorani nastopili priljubljeni mariborski mali harmonikarji, ki jih vodi ustanovitelj zbora g. Vilko Sušteršič. Za koncert je v Marenbergu veliko zanimanje.

o. **Dražba kozuhovine v Ljubljani** se bo začela nepreklicno 23. t. m. Lovci naj pošljejo svojo letošnjo žetev čimpreje na naslov »Divja koža« Ljubljana — Velesejem.

o. **Kuhal je žganje in zažgal streho.** Mlaščemu posestniku Janezu Rusu iz Hermanc pri Ivanjokovcih je pogorelo gospodarsko poslopje. Rus je kuhal vse zadnje dni žganje, ogenj pa je nastal, ker so se užgale cunje in slama ob razpokanem dimniku na podstrešju. Živino so rešili, ostala škoda pa je krita z zavarovalnico.

o. **Nesreča na ledenih tleh.** Sinoci okoli 10. ure se je vračal proti domu na Pragerskem krojaški pomočnik Rudolf Plohl. Na ledenih tleh mu je spodrsnilo in je tako nesrečno padel, da se je precej poškodoval na nogi.

c. **Umrla je v bolnišnici** 39-letna Blatnik Antonija, žena cinkarniškega delavca iz Medloga.

c. **Neznane je napadel** dimarico Tanjko Nežo, ko se je vračala skozi Slivnico proti domu k Sv. Stefanu pri Zus-

mu. Z ostrim predmetom ji je prebil čelo in ji prizadel več ran po glavi.

c. **Cestna dela v kamniškem okraju.** Okrajni cestni odbor v kamniškem okraju je sestavil proračun, ki predvideva 1.495.211 din izdatkov. Letos bodo nadaljevali gradnjo ceste Kandršev-Moravče, Preuredili bodo cesto Kamnik-Gornji grad in cesto Kamnik-Domžale.

c. **Umrla je danes** dopolne 62-letna Marija Kronovšek, zas. iz Celja; zadelo jo je kap. Pokočinca je mati ge. Marije Janič iz Babnega.

p. **Nesreče iz ptujske okolice.** Vajda Jože, 80-letni užitar iz Stolcevc, si je po zaledeneli poti zlomil levo roko. Roskar, 7-letni pos. sin iz Gajovcevc pri Sv. Marku, si je pri sankanju zlomil levo roko. Skledar Jože, 44-letni kočar iz Apač, se je s steklom vrezal v desno roko in si zastrupil rano.

p. **Umorjena Podmeljnica Ivanka** je bila v soboto pokopana na Hajdini. 32-letna zavezna uradnica Podmeljnica Ivanka je bila domačinka iz Hajdine in je več let službovala pri dr. Remcu v Ptuj. Pri notarju Golobu v Rogatcu je bila komaj eno leto. Njeno tukajšnje priljubljenost je pokazala številna udeležba Hajdincev in Ptujčanov na njeni poslednji poti.

p. **Ustanovni občni zbor »Ljudske univerze«** v Ptuj bo v petek, 13. januarja. »Ljudska univerza«, ki je bila doslej podružnica mariborske, bo postala samostojna kulturna ustanova v Ptuj.

n. **Volkovi raztrgali pastirja.** Zaradi hude zime v Bosni so volkovi prišli že v neposredno bližino vasi. Sestradne zveri so te dni raztrgale pastirja Jozo Andrijeviča, ko je krmilil ovce. Volkovi so požrli tudi deset ovac.

n. **Sanje so se mu uresničile.** Stari Silič iz Belovara je v sanjah videl smrt svolega sina. Videl je, kako je kupoval revolver in se z njim ustrelil. Čez dva dni so se hude sanje uresničile. Siličev 15-letni sin Leon se je igral z revolverjem, ki se je nenadoma sprožil in ga usmrtil.

»Na ta način mora seveda vsakogar zmagati!«